

Vooraf

Het hof doet vandaag uitspraak in de strafzaak tegen Willem Holleeder. Het onderzoek van dit hoger beroep is twee weken geleden gesloten, op 10 juni 2022. Er waren op dat moment nog een aantal getuigen die in het proces gehoord moesten worden, onder wie de getuigen La Serpe en Kok.

Voor de sluiting van het onderzoek was bekend dat Kok in Libanon was aangehouden voor zijn uitlevering aan Nederland. Onbekend was of en wanneer hij naar Nederland zou komen. Kort voor de sluiting van het onderzoek werd bekend dat getuige La Serpe contact had opgenomen met het openbaar ministerie. La Serpe wilde niet nogmaals als getuige verschijnen en gehoord worden, omdat hij in het Passageproces en in dit proces alles al heeft gezegd wat er te zeggen valt. Het openbaar ministerie beschikt niet over contactgegevens van La Serpe, waardoor het onmogelijk is om hem op te roepen of te dwingen om op een zitting te verschijnen. Het hof heeft op 10 juni 2022 geoordeeld dat het onaannemelijk is dat de resterende getuigen binnen een aanvaardbare termijn nog gehoord konden worden. Het hof heeft toen het onderzoek gesloten.

Na sluiting van het onderzoek is nog bekend geworden dat de getuige Kok in Nederland is aangekomen. Het hof heeft geen aanleiding gezien om het onderzoek te heropenen om Kok alsnog te horen. De reden daarvoor is dat Kok in deze strafzaak al eerder gehoord is en het belang om Kok te horen voor het hof inmiddels erg beperkt is. Het hof is het voor een deel ook eens met de punten die de verdediging met een verhoor van Kok wilde aantonen.

Inleiding

Willem Holleeder wordt door het openbaar ministerie ervan beschuldigd dat hij samen met anderen de opdracht heeft gegeven tot meerdere moorden. Juridisch gezien wordt dat uitlokking genoemd. Daarnaast wordt verdachte beschuldigd van een aantal andere ernstige strafbare feiten. Deze beschuldiging is weergegeven in deze afbeelding.

De strafzaak tegen Willem Holleeder heeft veel aandacht gekregen van het Nederlandse publiek en van de media. Verdachte is in de jaren 80 bekend geworden als één van de Heinekenontvoerders. Na verloop van tijd is verdachte een bekende Nederlander geworden. De zussen van verdachte, Astrid en Sonja Holleeder, en ook een ex-partner van verdachte, Sandra den Hartog, zijn in 2013 bij de politie verklaringen gaan afleggen over de betrokkenheid van verdachte bij meerdere moorden. De achtergrond van verdachte en de getuigenissen van zijn zussen waren aanleiding voor boeken, documentaires, een televisieserie en een theatervoorstelling en voor veel aandacht voor en meningen over de strafzaak tegen verdachte.

De strafzaak tegen verdachte is echter niet in de eerste plaats een strafzaak tegen een bekende Nederlandse crimineel. In deze strafzaak gaat het er in de eerste plaats om te achterhalen wie er verantwoordelijk is voor de dood van Cor van Hout, de dood van Robert ter Haak, de dood van Willem Endstra, de aanslag op David Denneboom, de aanslag op John Mieremet en later zijn dood, de dood van Kees Houtman en de dood van Thomas van der Bijl. Het gaat daarbij ook om hun kinderen, hun partners en andere naasten die hen moeten missen.

Het openbaar ministerie heeft zich op het standpunt gesteld dat verdachte daarvoor verantwoordelijk is. De rechtbank was dat ook van oordeel en heeft verdachte veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf. Ook voor verdachte is het belang van deze strafzaak groot.

Het onderzoek door het hof is intensief geweest. Het dossier heeft een ongekeerde omvang gekregen. Het hof heeft onderzoek gedaan naar de deugdelijkheid van het bewijs dat door het openbaar ministerie is aangedragen. Ook is er onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen in de Amsterdamse onderwereld in de periode waarin de moorden hebben plaatsgevonden en de periode daarvoor. Naar gebeurtenissen, ontwikkelingen en naar onderlinge verhoudingen. Ook heeft het hof op verzoek van de verdediging onderzoek gedaan of er aanwijzingen bestaan dat er een ander is of anderen zijn geweest die de opdracht hebben gegeven om de moorden te plegen. Daarvoor moest het hof zich ook verdiepen in de positie van die andere personen en in allerlei gebeurtenissen die voor die beoordeling relevant waren. Het hof heeft naar dit alles onderzoek gedaan, door bestudering van dossierstukken en door het horen van getuigen.

Het arrest van dit hof is meer dan 500 bladzijden dik. Daarin zijn de beslissingen van het hof in detail gemotiveerd en is ingegaan op wat de verdediging en het openbaar ministerie hebben aangevoerd. Deze tekst is daarvan een samenvatting waarin slechts in grote lijnen wordt verteld wat er in het arrest te lezen is. Deze samenvatting heeft geen eigen betekenis naast het arrest. Het is alleen bedoeld om in hoofdlijnen te informeren.

Betrouwbaarheid getuigen

Het hof heeft veel aandacht besteed aan de betrouwbaarheid van getuigen en de geloofwaardigheid van hun verklaringen.

Verdachte heeft bij herhaling gezegd dat Astrid en Sonja Holleeder en ook Sandra den Hartog belangen hebben om hem veroordeeld te krijgen, bijvoorbeeld financiële belangen. Astrid Holleeder heeft volgens verdachte anderen zover gekregen om verklaringen tegen hem te gaan afleggen en heeft die verklaringen in elkaar gezet. De verdediging heeft ook gewezen op de mogelijkheid dat Astrid en Sonja Holleeder psychische problemen hebben waardoor zij gebeurtenissen anders hebben begrepen, verkeerd in het geheugen opgeslagen of daarover verklaren op een manier die een vertekend beeld geeft van de werkelijkheid.

Het hof is nagegaan of er aanknopingspunten zijn dat Astrid en Sonja Holleeder zulke belangen hebben. Daarbij is bijvoorbeeld gekeken naar de belangen rond de erfenis van Van Hout en de strafzaak daarover, waarin Astrid en Sonja Holleeder verdachten waren. De aarzelende manier waarop Astrid en Sonja Holleeder met justitie in contact zijn getreden en hebben getwijfeld om verklaringen af te leggen, wijst er niet op dat zij belangen hadden om in strijd met de waarheid verklaringen te gaan af leggen tegen hun broer. Begin 2014 hebben de getuigen Holleeder zelfs laten weten dat zij het traject niet meer zagen zitten en dat zij wilden dat de afgelegde verklaringen vernietigd zouden worden.

Voor het hof is duidelijk geworden dat het Astrid en Sonja Holleeder in de strafzaak over de erfenis van Van Hout niet zou helpen als zij verdachte tot een gevangenisstraf

veroordeeld zouden krijgen. Op het moment dat zij voor het eerst contact kregen met justitie en lieten weten bereid te zijn om verklaringen af te leggen, was de strafvervolging in die zaak voor henzelf namelijk al achter de rug. Het hof heeft geen verband kunnen ontdekken tussen financiële belangen met betrekking tot de bezittingen van Van Hout en de belastende verklaringen van Astrid en Sonja Holleeder over de betrokkenheid van hun broer bij moorden.

Het hof is ook de andere financiële belangen nagegaan die verdachte heeft genoemd. Ook dat onderzoek leverde geen aanknopingspunten op voor belangen die Astrid en Sonja Holleeder ertoe hebben gebracht om hun broer veroordeeld te krijgen.

Ook is onderzocht of Astrid en Sonja Holleeder door psychische problemen gebeurtenissen anders hebben begrepen, verkeerd in het geheugen hebben opgeslagen of daarover verklaren op een manier die een vertekend beeld geeft van de werkelijkheid. De verdediging heeft hiervan voorbeelden genoemd. Onderzoek naar die voorbeelden wijst uit dat die voorbeelden niet aantonen dat Astrid Holleeder gebeurtenissen verkeerd heeft waargenomen of zich verkeerd heeft herinnerd in een mate die opvallend is. Wel heeft de getuige meerdere keren vermoedens uitgesproken en conclusies getrokken. Dat is echter logisch en begrijpelijk en maakt de getuige niet minder geschikt als getuige in een strafzaak. Het hof gebruikt zulke conclusies en vermoedens ook niet als bewijs.

Dit neemt niet weg dat het hof aanneemt dat ingrijpende gebeurtenissen in het leven van de getuige invloed kunnen hebben gehad op de waarneming en het geheugen van de getuige. Daar is het hof alert op geweest bij de beoordeling van verklaringen van de getuige. Datzelfde geldt overigens ook voor de verklaringen van Sonja Holleeder.

Of de verklaringen van Astrid en Sonja Holleeder en Sandra den Hartog kloppen, heeft het hof ook onderzocht door te kijken naar de samenhang met andere dossierstukken en verklaringen. Daaruit blijkt dat er voor hun verklaringen veel steun is te vinden in ander bewijs.

Het hof stelt vast dat Astrid en Sonja Holleeder vele malen lang en indringend zijn verhoord. In de verklaringen van deze getuigen valt op dat zij bereid waren om kritisch te kijken naar hun eigen verklaringen. Tijdens deze verhoren waren zij bereid om te vertellen wat zij hebben gezien en gehoord en wat slechts vermoedens zijn. Het is het hof opgevallen dat de getuigen vele mogelijkheden om verdachte te beschuldigen niet hebben aangegrepen. Ook hebben de getuigen formuleringen van uitspraken van verdachte niet specifieker of duidelijker gemaakt dan zoals de formulering volgens hen was. Dit wijst er niet op dat de getuigen liegen.

Door sommigen is naar voren gebracht dat het in deze zaak het woord van verdachte is tegen het woord van zijn zussen. Dat is uitdrukkelijk niet het geval. Het hof is uiteindelijk tot de conclusie gekomen dat verdachte strafbare feiten heeft gepleegd. Het bewijs dat het hof daarvoor heeft gebruikt, bestaat uit verklaringen van vele getuigen en dossierstukken.

Belangrijke andere getuigen die voor verdachte belastend zijn, zijn de kroongetuigen La Serpe en Ros. Het hof heeft onderzocht of de verklaringen van deze kroongetuigen rechtmatig tot stand zijn gekomen en of hun verklaringen betrouwbaar zijn. De uitkomst

van dat onderzoek is dat delen van die verklaringen voor het bewijs gebruikt kunnen worden.

Ook de verklaringen van de anonieme bedreigde getuige Q5 dragen bij aan het bewijs.

Opnamen

Belangrijk voor het bewijs zijn ook de opnamen die Astrid en Sonja Holleeder hebben gemaakt van gesprekken die zij met verdachte hebben gehad.

Verdachte heeft daarover gezegd dat zijn zussen hem hebben misleid tot het doen van uitspraken en dat zij delen van de opnamen die slecht verstaanbaar zijn, hebben misbruikt door te beweren dat verdachte daar iets heeft gezegd over moorden.

Het onderzoek door het hof naar de inhoud van deze gespreksopnamen heeft een goed beeld opgeleverd van de verhouding tussen verdachte en zijn zussen. Anders dan in verklaringen van getuigen, is verdachte in deze opnames zelf aan het woord, in een situatie waarin hij zich vrij kon uiten. In deze gesprekken valt op dat verdachte zijn zussen in vertrouwen nam en zich zelf presenteert:

- als iemand die verantwoordelijk is voor gepleegde moorden
- als iemand die er niet voor terugdeinst doodsbedreigingen uit te spreken en uit te voeren
- als iemand die bereid is moorden te laten plegen om financieel zijn zin te krijgen of om te voorkomen dat mensen over hem met de politie praten, en
- als iemand die in staat is om anderen moorden te laten uitvoeren.

Het hof is op grond van de inhoud van deze gesprekken tot de conclusie gekomen dat verdachte in deze gesprekken niet zomaar wat zegt, maar dat hij verwijst naar wat hij daadwerkelijk heeft gedaan en aan zijn zussen laat weten waartoe hij in staat is.

De extreme manier waarop verdachte zijn zus Sonja Holleeder, haar kinderen en Peter de Vries bedreigt, draagt bij aan de geloofwaardigheid van Astrid en Sonja Holleeder. Zij hebben verklaard dat zij naar de politie zijn gestapt, omdat de dreiging te erg werd. Dat wordt bevestigd door de opnamen.

De beschuldiging, uitlokking van moorden

Allereerst iets over het bewijs van uitlokking. Bij uitlokking gaat het erom dat de uitgelokte, de uitvoerder dus, door de uitlokker, de opdrachtgever dus, met gebruikmaking van één of meer uitlokkingsmiddelen is aangezet tot het plegen van een strafbaar feit. Uitlokking kan ook via een tussenpersoon plaatsvinden. Voor het bewijs van uitlokking is niet vereist dat precies vast komt te staan wie het contact met de uitgelokte heeft gehad, op welke manier het contact met de uitgelokte heeft plaatsgevonden en met welke bewoordingen hij tot het plegen van het strafbare feit is aangezet. Soms zal dat bewijs er bij uitlokking zijn, maar vaak ook niet. Een uitlokker kan heel goed op afstand blijven. Vaak is dat juist zijn bedoeling.

Aanslag op J. Mieremet (zaaksdossier Fazant) 26 februari 2002

Op 26 februari 2002 rond 14.00 uur is John Mieremet beschoten bij het verlaten van het kantoor van zijn advocaat aan de Keizersgracht in Amsterdam. Mieremet is zwaargewond naar een ziekenhuis overgebracht. Mieremet is door twee kogels getroffen, maar heeft de aanslag overleefd.

Volgens de verdediging was niet het conflict tussen Mieremet en verdachte de aanleiding voor deze aanslag, maar een conflict tussen Mieremet en Jovic. Mieremet moest een miljoenenboete betalen aan Jovic. Bij dat conflict was Stanley Hillis betrokken geraakt.

De dossierstukken bieden inderdaad wel enkele aanknopingspunten voor het vermoeden dat Hillis betrokken is geweest bij de opdracht voor de aanslag op 26 februari 2002. Die aanknopingspunten hebben voor verdachte alleen geen ontlastende betekenis. Uit het onderzoek door het hof is namelijk duidelijk geworden dat verdachte samenwerkte met Hillis. Ook verdachte was betrokken bij dat conflict met Jovic. Verdachte heeft van Mieremet geldbedragen in ontvangst genomen die voor Jovic bestemd waren. In ieder geval een deel van dat geld is niet bij Jovic terechtgekomen. Het was verdachte die dat aan Jovic moest komen uitleggen. Dit betekent dat, ook als zou komen vast te staan dat Hillis bij de aanslag op Mieremet betrokken was, dat verdachte niet vrij pleit.

Wat blijkt er uit het bewijs? Het hof stelt op grond van de inhoud van het bewijs vast dat verdachte vóór de aanslag op Mieremet tegen Willem Endstra en tegen Astrid Holleeder heeft gezegd dat Mieremet eraan zou gaan. Verdachte heeft tegen Willem Endstra gezegd dat 'zij' Mieremet zouden doodschieten. Nadat de aanslag was gepleegd, heeft verdachte tegen Den Hartog gezegd dat hij niet begreep dat het was misgegaan, omdat hij het zo goed had gepland. Verdachte heeft dus zelf zijn betrokkenheid erkend tegenover deze getuigen.

Na de aanslag heeft verdachte ook aan Sonja en aan Astrid Holleeder laten weten dat hij geld zou krijgen van Van Hout, omdat Van Hout zou meebetalen voor de aanslag op Mieremet. Ook Van Hout heeft daarover gesproken met meerdere mensen. Van Hout heeft Sonja Holleeder verteld dat hij niet zou betalen, omdat verdachte het zou regelen, maar verdachte had het niet goed geregeld. Dat verdachte Van Hout heeft gevraagd om mee te betalen voor de aanslag op Mieremet, heeft Van Hout ook verteld tegen getuige Kaale en getuige De Vries.

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met een ander deze poging tot moord op Mieremet heeft uitgelokt.

Moord op C. van Hout en doodslag R. ter Haak (zaaksdossier Viool) 24 januari 2003

Op 24 januari 2003 heeft in Amstelveen rond 13.30 uur een aanslag plaatsgevonden op Cor van Hout en Robert ter Haak. Van Hout overleed ter plekke, Ter Haak overleed op 11 februari 2003 in het ziekenhuis aan zijn verwondingen.

De verdediging heeft erop gewezen dat Van Hout een aantal weken voor de moord een conflict heeft gekregen met Stanley Hillis. Van Hout heeft toen tegen Hillis gezegd dat hij wist dat het geld van Mieremet dat bestemd was voor Jovic, bij Hillis terecht was

gekomen. En dat hij voor één miljoen euro daarover zijn mond zou houden. Toen Van Hout zich daarmee ging bemoeien en Hillis vroeg om zwijggeld, is hem dat volgens de verdediging fataal geworden.

Het hof houdt voor mogelijk dat het 'aanbod' van Van Hout om voor één miljoen zijn mond te houden, kwaad bloed heeft gezet bij Hillis. Het conflict tussen Mieremet en Jocic had al tot grote spanningen geleid in het criminele milieu. Deze spanningen zullen bepaald niet zijn afgenomen nadat bleek dat het geld dat voor Jocic was bestemd, door anderen achterover was gedrukt. In die situatie zal het 'aanbod' van Van Hout hebben geleid tot een vijandige houding van Hillis en zijn omgeving. Het hof vindt echter van belang dat verdachte zelf een rol had bij de bemiddeling en afwikkeling van de boete die Mieremet aan Jocic moest betalen. Als Van Hout de verhoudingen verder op scherp heeft gezet door zijn dreigement om Hillis en zijn omgeving te verraden, dan zal dat ook bij verdachte tot weinig enthousiasme hebben geleid. Verdachte maakte deel uit van hetzelfde conflict.

Het hof heeft geen bewijs aangetroffen dat Hillis en niet verdachte de opdrachtgever is geweest van de moord op Van Hout. Er is geen bewijs beschikbaar waaruit volgt dat Hillis deze opdracht heeft gegeven, laat staan bewijs dat hij deze opdracht alleen heeft gegeven. Ook volgt uit het bewijs niet dat de boosheid van Hillis hét motief voor de moord op Van Hout was of het enige motief.

Wat volgt er wel uit het bewijs? De moord op Van Hout was de derde aanslag die op hem is gepleegd. Verdachte wilde al voor de tweede aanslag in december 2000 steeds weten waar Van Hout was en Astrid en Sonja Holleeder moesten dat doorgeven. Verdachte wilde dat weten omdat Van Hout 'eraan zou' gaan. Ook tegen Willem Endstra heeft verdachte al voor de moord gezegd dat hij Van Hout ging omleggen.

Kort na de moord heeft verdachte tegenover Den Hartog en Endstra erkend dat hij Van Hout heeft laten vermoorden. Aan Sonja Holleeder heeft verdachte gevraagd om haar huis in Spanje af te staan zodat daarmee de schutters betaald konden worden. Uiteindelijk heeft verdachte daarvoor zelf een geldbedrag afgedragen.

Na verloop van tijd heeft verdachte tegen Astrid en Sonja Holleeder verschillende dingen gezegd die erop wijzen dat hij Van Hout heeft laten vermoorden. De verklaringen van de getuigen worden ondersteund door een opname van verdachte waarin hij zegt dat, als Sonja Holleeder tegen de politie zou vertellen over zijn betrokkenheid bij de moord, hij Sonja Holleeder zou beschuldigen door te zeggen dat ook zij wilde dat Van Hout eraan ging.

Verdachte heeft dus voorafgaand aan de moord, direct na de moord en in de periode daarna tegenover verschillende personen direct en soms indirect zelf gezegd dat hij verantwoordelijk was voor de moord op Van Hout. Uit de verklaringen van Astrid en Sonja Holleeder volgt ook dat verdachte betrokken was bij het inzamelen van het geld voor de betaling van degenen die de moord hebben uitgevoerd.

De rol van verdachte volgt ook uit verklaringen van andere getuigen, bijvoorbeeld de getuigen Ros en La Serpe. Zij hebben van Jesse Remmers gehoord dat hij de opdracht had gekregen om Van Hout te vermoorden en dat die opdracht van verdachte kwam.

Hun verklaringen over de betrokkenheid van Remmers bij de moord op Van Hout worden ook ondersteund door andere uitkomsten van het politieonderzoek naar de moord.

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met anderen deze moord op Van Hout heeft uitgelokt. Hetzelfde geldt voor de doodslag op Ter Haak die naast Van Hout stond toen zij werden beschoten.

Moord op W.A.A.P.M. Endstra en poging tot doodslag of zware mishandeling D. Denneboom (zaaksdossier Enclave) 17 mei 2004

Op 17 mei 2004 rond 12.00 uur zijn Willem Endstra en David Denneboom bij het verlaten van het kantoor van Endstra aan de Apollolaan 109 in Amsterdam beschoten. Endstra is zwaargewond overgebracht naar een ziekenhuis waar zijn overlijden werd vastgesteld. Denneboom is eveneens gewond naar een ziekenhuis overgebracht. Hij is in zijn knie geschoten, maar heeft de beschieting overleefd.

Uit het bewijs volgt dat Endstra van december 2002 tot begin 2004 omvangrijke betalingen heeft moeten doen. Uit verklaringen van Endstra en van getuigen in zijn omgeving blijkt dat Endstra door verdachte, Soerel en Hillis gedwongen is tot het doen van deze betalingen en dat daarbij is bedreigd met de dood van Endstra en zijn familieleden. Verdachte heeft op enig moment gezegd dat Endstra niet meer hoefde te betalen, dat het 'over' was. Daarmee werd bedoeld dat Endstra vermoord zou worden. Endstra heeft een verklaring bij een notaris neergelegd die aan de politie verstrekt zou moeten worden als Endstra zou worden doodgeschoten. In die verklaring wijst Endstra naar verdachte. Dit geldt ook voor een brief van Endstra aan de advocaat van Mieremet.

Direct na de moord heeft verdachte tegenover Sonja Holleeder erkend dat hij bij deze moord betrokken was door zich daarvoor te verontschuldigen; Endstra moest wel worden vermoord, anders zou verdachte zelf worden vermoord: 'het was hij of ik', heeft verdachte gezegd.

Dat inderdaad van zo'n situatie sprake was, blijkt ook uit verklaringen van andere getuigen. Daaruit blijkt dat Endstra bezig was om verdachte te laten vermoorden. Ook is duidelijk dat Endstra in de zogenaamde Achterbankgesprekken met de CIE belastende verklaringen over verdachte aflegde. Uit het bewijs blijkt dat verdachte voor de moord op Endstra wist dat hij verdachte probeerde te laten vermoorden en dat Endstra met de CIE sprak.

Endstra is doodgeschoten door Abbasov. Abbasov is tijdens zijn verblijf in Nederland begeleid door Genç, Coskun en Nalkiran. Abbasov heeft Donald Groen als opdrachtgever genoemd. Groen is een crimineel contact van Soerel. Degene die een bestelbus heeft geregeld die bij de moord is gebruikt, heeft verteld dat hij dat deed in opdracht van onder andere Groen.

Later in de tijd heeft verdachte bedreigd om Sonja Holleeder te laten vermoorden. In dat kader heeft verdachte gezegd dat hij het met Sonja Holleeder net zo zou regelen als hij het had geregeld met onder anderen Endstra. Met dat dreigement zei verdachte ook zelf dat hij de moord op Endstra had geregeld.

In een gesprek waarin verdachte Sonja Holleeder met de dood bedreigt, omdat hij zich door haan financieel benadeeld voelt, zegt hij: "Endstra heeft me ook willen pikken, daarom heb ik het gedaan."

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met een ander deze moord op Endstra heeft uitgelokt. Hetzelfde geldt voor de zware mishandeling van Denneboom.

Moord op J. Mieremet (zaaksdossier Boeddha) 2 november 2005

Op 2 november 2005 rond 10.00 uur lokale tijd heeft in Pattaya in Thailand een aanslag plaatsgevonden op John Mieremet waarbij hij door het hoofd is geschoten. Mieremet is nog overgebracht naar het ziekenhuis in Pattaya, maar bleek bij aankomst te zijn overleden.

Zoals net besproken heeft verdachte in 2002 samen met een ander opdracht gegeven om Mieremet tegen betaling te vermoorden. Nadat deze aanslag op 26 februari 2002 was mislukt, is de dreiging vanuit verdachte tegen Mieremet blijven bestaan. De situatie werd extra gespannen, omdat vanuit Mieremet dreiging tegen verdachte ontstond; Mieremet wilde verdachte vermoorden en verdachte wilde Mieremet vermoorden. Verdachte was op zoek naar Mieremet, Mieremet moest dood. Uit de verklaringen van Astrid Holleeder en van Willem Endstra volgt dat verdachte tegen hen heeft gezegd dat hij Mieremet zou vermoorden.

Vlak voor de moord op Mieremet heeft verdachte tegen Astrid Holleeder gezegd dat er nu heel snel meer achter elkaar zouden gaan. Een dag of enkele dagen daarna werden Mieremet en Houtman vermoord. Het hof leidt uit deze uitlating van verdachte af dat niet alleen de beslissing om Mieremet te vermoorden op dat moment was genomen, maar ook de opdracht daarvoor was gegeven. Verdachte wist namelijk dat de moorden werkelijk zouden gaan plaatsvinden en wel op korte termijn.

Deze verklaring van Astrid Holleeder wordt ondersteund door de verklaringen van getuige Q5, die van een contact van Soerel heeft gehoord dat verdachte en Soerel hadden besloten om Mieremet, Houtman en Van der Bijl om het leven te brengen.

Gebleken is dat het geen loze beweringen waren van verdachte tegen Astrid Holleeder en van Soerel tegen de kennis van getuige Q5.

Op het moment van deze moord op Mieremet in Pattaya waren Abbasov en Nalkiran in Pattaya. Abbasov, die eerder in opdracht van onder andere verdachte de moord op Endstra heeft gepleegd. En Nalkiran die Abbasov toen tijdens zijn verblijf in Nederland heeft vergezeld. Ook dat draagt bij aan het bewijs dat verdachte bij de opdracht tot deze moord betrokken was. In Thailand kreeg Abbasov geld van Genç via Nalkiran. Nalkiran verbleef nog geen 48 uur in Thailand en vertrok net als Abbasov kort na de moord uit Thailand. Een onschuldige reden voor hun aanwezigheid is niet gebleken. Wel beschikte Abbasov bij terugkomst in Rusland over veel contant geld, waarmee hij een Mercedes kocht.

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met een ander of anderen deze moord op Mieremet heeft uitgelokt.

Moord op C.D. Houtman (zaaksdossier Agenda) 2 november 2005

Op 2 november 2005, dezelfde dag waarop Mieremet in Thailand is vermoord, is Kees Houtman zittend in zijn auto voor zijn woning in Amsterdam Osdorp beschoten en kort daarop in zijn woning overleden.

Verdachte is in de Kolbakzaak veroordeeld voor de afpersing van Houtman van één miljoen euro. Houtman heeft na de moord op Endstra tegen een vriend van hem gezegd dat hij bang was dat hij ook door verdachte vermoord zou gaan worden.

La Serpe heeft verklaard dat hij deze moord heeft gepleegd, samen met Remmers en dat de opdracht om dat voor geld te doen kwam van verdachte en Soerel. Vanaf augustus 2005 zijn La Seerp en Remmers met verschillende moordopdrachten bezig geweest. Kort voor de moord op Houtman heeft La Serpe verdachte ontmoet. Daarbij maakte verdachte duidelijk dat de moord op Houtman eerst moest gebeuren. Nadere inlichtingen voor de moord op Houtman kwamen via Soerel en Akgün.

Ros heeft van Remmers gehoord dat hij de moord op Houtman heeft gepleegd en dat de opdracht van verdachte kwam en te maken had met problemen in verband met de Kolbakzaak.

Hiervoor is de aankondiging door verdachte aan Astrid Holleeder besproken dat er nu heel snel meer achter elkaar zouden gaan. Tegen Astrid Holleeder heeft verdachte ook gezegd dat Houtman in het kamp van Mieremet zat, dat Mieremet verdachte wilde vermoorden. Enkele maanden of weken voor de moord op Houtman heeft verdachte ook al tegen Astrid Holleeder gezegd dat Houtman eraan zou gaan. Van Sonja Holleeder hoorde Astrid Holleeder dat verdachte tegen haar over Houtman had gezegd: 'het was hij of ik'. Daarover heeft Sonja Holleeder ook verklaard. Dat Houtman bezig was met plannen om verdachte te laten vermoorden blijkt uit de verklaring van een aantal getuigen. Ook Van der Bijl was bij die plannen betrokken.

Sandra den Hartog heeft van verdachte gehoord over een conflict met Houtman waarover verdachte heeft gezegd dat hij Houtman gewoon dood zou schieten als hij niet zou betalen.

De verklaring van getuige Q5 is hiervoor al genoemd.

De verdediging heeft gesteld dat Houtman in de hasjhandel actief was en dat een vriend van hem een conflict had met Turkse criminelen. Ook heeft de verdediging gewezen op afpersingspraktijken van Hillis, die mogelijk ook bij Houtman een rol zouden hebben gespeeld. Het hof heeft dat allemaal onderzocht en komt tot de conclusie dat dit geen serieus aanknopingspunt heeft opgeleverd dat dit een reden was voor de moord op Houtman.

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met een ander deze moord op Houtman heeft uitgelokt.

Moord op A. van der Bijl (zaaksdossier Perugia) 20 april 2006

Op 20 april 2006 is Thomas van der Bijl tijdens het stofzuigen in café De Hallen in Amsterdam doodgeschoten.

Saro en Habes zijn veroordeeld voor de uitvoering van deze moord. Zij hebben verteld hoe zij door Ros en Remmers zijn uitgelokt om deze moord voor geld te plegen. Ros heeft daarover ook verklaard. Hij heeft eerst van Remmers en later van Soerel gehoord dat Van der Bijl vermoord moest worden omdat hij met de politie sprak. Soerel bepaalde dat de uitvoering van de moord op Van der Bijl prioriteit had, nadat Van der Bijl aangehouden was geweest en al snel weer op vrije voeten kwam. Die snelle vrijlating bevestigde het idee dat Van der Bijl met de politie sprak. Soerel legde aan Ros uit dat hij en verdachte er schade door konden oplopen als Van der Bijl met de politie sprak. La Serpe heeft verklaard dat de opdracht voor de moord aan Remmers is gegeven tegelijk met de opdracht voor de moord op Houtman. La Serpe wist dat Remmers ook bij de moord op Van Hout in opdracht van verdachte handelde. Remmers was er trots op dat hij de power van Holleeder achter zich had, zo liet hij blijken aan La Serpe. Samen met Remmers heeft La Serpe na de moord op Houtman diverse pogingen ondernomen om Van der Bijl te vermoorden. Dat mislukte steeds. Toen Ros in december 2005 vrijkwam uit detentie heeft hij daaraan verder gewerkt en heeft Ros met Remmers Saro en Habes uitgelokt.

Van der Bijl zelf heeft verklaard dat hij meermalen door verdachte is mishandeld en bedreigd: als hij met de politie zou praten, zou verdachte hem vermoorden.

Astrid Holleeder heeft verklaard dat verdachte haar meermalen heeft gezegd dat hij de opdracht heeft gegeven om Van der Bijl te vermoorden. Van der Bijl bazuinde rond dat verdachte achter de moord op Van Hout zat, omdat verdachte De Achterdam van Van Hout wilde afpakken. Dat vond verdachte erg vervelend. Uit de opnamen blijkt dat het verdachte zwart voor de ogen werd bij de gedachte dat Sonja Holleeder met de politie over Cor van Hout zou spreken. Sonja Holleeder heeft verklaard dat zij van verdachte een keer naar het café van Van der Bijl moest komen om tegen Van der Bijl te zeggen dat verdachte De Achterdam niet had. Zoals hiervoor al aan de orde kwam, heeft verdachte Sonja Holleeder ook bedreigd door tegen haar te zeggen dat, als hij door haar vast zou komen te zitten, hij haar liquidatie of die van haar naasten 'vooraf zou regelen, net zoals bij Van der Bijl en bij Endstra'. Tegen Sandra den Hartog heeft verdachte gezegd dat hij Van der Bijl zou laten vermoorden als hij er achter zou komen dat Van der Bijl met de politie sprak. Na de moord heeft hij tegen haar gezegd: 'ik heb het je toch van tevoren gezegd, nu ligt hij'. De verklaring van getuige Q5 is hiervoor al genoemd.

De verdediging heeft geopperd dat andere verdachten in de hasjzaak waarin Van der Bijl was aangehouden, mogelijk de opdrachtgevers waren. Daar heeft het onderzoek van het hof geen aanknopingspunten voor opgeleverd, terwijl de moordopdracht al geruime tijd liep voordat Van der Bijl in die zaak werd aangehouden.

Het hof vindt bewezen dat verdachte samen met een anderen deze moord op Van der Bijl heeft uitgelokt.

Criminele organisatie periode van 1 januari 2002 tot en met 1 mei 2006

Uit het bewijs volgt dat verdachte samen met anderen als opdrachtgever verantwoordelijk was voor een reeks moordaanslagen die zijn uitgevoerd in de periode van januari 2003 tot en met april 2006. Uit dat bewijs blijkt ook dat er in de periode

waarin die opdrachten zijn gegeven en uitgevoerd een samenwerkingsverband bestond dat als oogmerk had het plegen van deze moordaanslagen met behulp van vuurwapens. Het hof vindt daarom ook bewezen dat verdachte aan deze criminele organisatie heeft deelgenomen, naast Soerel, Akgün, Remmers, La Serpe en Ros.

Schadevergoeding

Het hof heeft beslist op de vorderingen tot vergoeding van schade van de benadeelde partijen:

- Slachtoffer van aanslag op Endstra
- de nabestaanden van Houtman
- de nabestaanden van Van der Bijl

Het hof heeft die vorderingen voor een groot deel toegewezen, ook voor zover was verzocht om vergoeding van immateriële schade. Wat de gevorderde shockschade betreft heeft het hof meer dan de rechtbank ruimte gezien voor de toewijzing daarvan.

Slachtoffer aanslag op Endstra

Het hof wijst de vordering tot vergoeding van schade toe voor een bedrag van € 40.000,- aan immateriële schade en een bedrag van € 850,36 aan materiële schade.

De vordering van materiële schade wordt voor een klein deel afgewezen en voor het overige niet-ontvankelijk verklaard. Het hof bepaalt dat de benadeelde dit deel van de vordering kan indienen bij de burgerlijke rechter.

De nabestaanden van Houtman

Het hof wijst de vorderingen tot vergoeding van immateriële schade van deze benadeelde partijen toe, ieder voor een bedrag van de gevraagde € 20.000,-. Een hoger bedrag is niet gevorderd.

Voor zover deze nabestaanden hebben gevraagd om de vergoeding van gederfd levensonderhoud, verklaart het hof de vordering niet-ontvankelijk. Het hof is van oordeel dat daarvoor een nader onderzoek nodig is dat een onevenredige belasting van het strafproces oplevert. Dat komt door de aard en hoogte van de vorderingen, de onderbouwing van de gevorderde schadeposten en het verweer van de verdediging.

Nabestaande 1 van Van der Bijl

Het hof wijst de vordering tot vergoeding van schade toe voor een bedrag van € 25.000,- aan immateriële schade en een bedrag van € 233,76 aan materiële schade.

Nabestaande 2 van Van der Bijl

Het hof wijst de vordering tot vergoeding van schade toe voor een bedrag van € 5.343,54 aan materiële schade.

Nabestaande 3 van Van der Bijl

Het hof wijst de vordering tot vergoeding van schade toe voor een bedrag van € 25.000,- aan immateriële schade.

Nabestaande 4 van Van der Bijl

Het hof wijst de vordering tot vergoeding van schade toe voor een bedrag van € 25.000,- aan immateriële schade.

Rest

Voor zover de benadeelde partijen meer schade hebben gevorderd, verklaart het hof de vordering steeds niet-ontvankelijk. Het hof bepaalt dat de benadeelde partijen hun vordering voor dat deel kunnen indienen bij de burgerlijke rechter.

Verdachte wordt steeds hoofdelijk veroordeeld tot vergoeding van schade, vermeerderd met de wettelijke rente. Ook heeft het hof de schadevergoedingsmaatregel opgelegd.

Straf

Verdachte heeft vijf moorden uitgelokt, een doodslag, een poging tot moord en het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel. Verdachte heeft het leven van slachtoffers afgenomen, het ergste wat een mens een ander kan aandoen. Verdachte heeft gewetenloos beschikt en beslist over leven en dood. Verdachte heeft daarmee vele echtgenotes, partners, kinderen en andere naasten leed en verdriet toegebracht. Hun leed is onherstelbaar, hun gemis blijft. Veel nabestaanden hebben op een indrukwekkende manier hun verdriet onder woorden gebracht toen zij daarover bij de rechtbank en bij het hof vertelden. Nog dagelijks denken zij aan het verlies van hun vader en levenspartner. Omdat het lang duurde voordat duidelijk werd wie verantwoordelijk waren en omdat de strafzaken lang hebben geduurd, is het moeilijk voor hen om dit verdriet een plek te geven.

Een moord is ook schokkend voor de samenleving. Wanneer die moord plaatsvindt in de vorm van een liquidatie op klaarlichte dag en op de openbare weg, heeft deze nog meer impact.

Deze levensdelicten hebben plaatsgevonden in een crimineel milieu waarin verdachte samen met anderen opdrachtgever was van moorden, die hij met informatie en financiering uitlokte en faciliteerde. Hij deed dat als deelnemer aan een criminele organisatie. Verdachte zelf is daarbij lang buiten schot gebleven door afstand te scheppen tot de uitvoering van opdrachten.

Het hof moet vaststellen dat verdachte verschrikkelijke keuzes heeft gemaakt, waarbij is gebleken dat hij dat deed om bezit te verwerven, om te voorkomen dat zijn slachtoffers van afpersingen wraak zouden nemen of met de politie zouden gaan praten. Voor verdachte was het de ene keer een logische stap om geld te krijgen en de andere keer het slotakkoord van zijn afpersing. In vele situaties heeft verdachte zich kil en gewetenloos opgesteld. Het is opvallend dat verdachte met drie van zijn slachtoffers

beviend is geweest: Van Hout, Endstra en Mieremet. Deze zogenaamde vriendschap hebben zij met de dood moeten bekopen.

Wanneer iemand wordt veroordeeld voor een moord, zal de rechter meestal denken aan een tijdelijke gevangenisstraf. Wanneer iemand wordt veroordeeld voor meerdere moorden, zal de rechter ook overwegen of het opleggen van een levenslange gevangenisstraf nodig is. Verdachte wordt nu veroordeeld voor het plegen van meerdere zeer ernstige levensdelicten. Voor het hof is het belangrijkste doel bij het opleggen van een straf in deze zaak de vergelding voor wat verdachte anderen heeft aangedaan. Daarnaast ziet het hof als doel van de bestraffing dat anderen ervan worden weerhouden om dit soort misdrijven te plegen.

Gelet op de ernst van de feiten die verdachte heeft gepleegd, is het hof van oordeel dat er geen andere straf kan worden opgelegd dan een levenslange gevangenisstraf.